ANADOLU'NUN MANEVİ MİMARI

ŞEYH ŞABAN-I VELÎ

BAĞCILAR BELEDİYESİ

ANADOLU'NUN MANEVİ MİMARI HZ. ŞEYH ŞABÂN-I VELİ

ANADOLU'NUN MANEVİ MİMARI ŞEYH ŞABÂN-I VELİ

ISBN: 978-605-9478-36-6
İstanbul, 2023

Bağcılar Belediyesi Adına Sahibi
Abdullah Özdemir / *Bağcılar Belediye Başkanı*

Proje Koordinatörü
Volkan Çakmak / *Bağcılar Belediye Başkan Yardımcısı*

Proje Yürütücüsü
Halil İbrahim Şan / *Bağcılar Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü*

Proje Yayın Kurulu
Volkan Çakmak
Süleyman Tunç
Halil İbrahim Şan

Editörler
Haşim Şahin
Arif Kolay

Yapım Koordinatörü
Orhan Memiş

Görsel Yönetmen
Murat Arslan

Son Okuma
Ahsen Memiş

Baskı
Rumi Matbaa
Telefon: +90 212 612 71 72
Matbaa Sertifika No: 51196

Yapım
monad
Telefon: +90 216 557 82 87
www.monadfilm.com / bilgi@monadfilm.com

Bağcılar Belediyesi
Güneşli Mah. Kirazlı Cad. No: 1 Bağcılar 34200İstanbul
Telefon: +90 212 410 06 00
Bu kitabın tüm yayın hakları Bağcılar Belediyesi'ne aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. İzinsiz basılamaz ve çoğaltılamaz.

İÇİNDEKİLER

BAĞCILAR BELEDİYE BAŞKANI ***Abdullah ÖZDEMİR***,
TAKDİM 6
ÖNSÖZ 8

AÇILIŞ KONFERANSI

Mustafa KARA, ŞEYH ŞABAN VELİ VE YAŞADIĞI YÜZYILIN TECELLİLERİNE GENEL BAKIŞ 13

TARİH VE KİMLİK

Mustafa TATCI, HAZRET-İ PÎR ŞABÂN-I VELÎ'DEN GÜNÜMÜZE YENİ BİLGİLER IŞIĞINDA HALVETÎ ŞABÂNÎLER 23

YOL VE ERKÂN

Cevdet YAKUPOĞLU, ŞEYH ŞABÂN-I VELÎ'NİN YAŞADIĞI DÖNEMDE OSMANLI ÜLKESİNDE SİYASİ-SOSYAL VAZİYET 87
İsmail DEMİREL, ÖMER FUÂDÎ VE DEVRAN RİSALELERİ 115
Özden AYDIN, HASAN ÜNSÎ EVLADI İBRAHİM HAS HALVETÎ'NİN SERENCAMI. 131

KÜLTÜR VE EDEBİYAT

Metin YURDAGÜR, ŞEYH ŞA'BÂN-I VELÎ 141
Sagıp ATLI, ŞEYH ŞA'BÂN-I VELÎ'NİN HALK KÜLTÜRÜNDEKİ YERİ 145
Gülten KÜÇÜKBASMACI, ŞEYH ŞA'BÂN-I VELÎ MENKIBELERİNİN İCRA ORTAMLARI 161
Mustafa ÖZÇELİK, HALVETÎ MUHİTLERİNDE YUNUS EMRE 183

ŞEHİR VE MEKÂN

Recep ÖZDİREK, ŞEYH ŞÂBÂN-I VELÎ KÜLLİYESİ 195

Fahri MADEN, 19. YÜZYILDA KASTAMONU ŞEYH ŞABAN VELİ KÜLLİYESİ'NDE YAŞANAN GELİŞMELER 223

Ayşe Nur SIR DÜNDAR, HALVETİYYE-ŞABANİYYE POSTNİŞİNLERİNDEN MEHMET DUMLU EFENDİ, HAYATI VE TASAVVUFÎ DÜŞÜNCELERİ 267

TEKKE VE İLAHİLER

Recep GARİP, TEKKE EDEBİYATI 301

Ubeydullah SEZİKLİ, İLAHİ VE KASİDELERDE TAVIR 313

Feyzullah ÇELEBİ, DİVAN, MEYDAN VE ÖRNEKLERİ 319

KAPANIŞ VE DEĞERLENDİRME

Ekrem KIZILTAŞ, ŞEYH ŞABANI VELİ HAZRETLERİ SEMPOZYUMU KAPANIŞ VE DEĞERLENDİRME OTURUMU 325

HASAN ÜNSÎ EVLADI İBRAHİM HAS HALVETÎ'NİN SERENCAMI

Özden AYDIN[1]

İbrahim Has Halvetî, 18. asır tasavvuf ehli arasında pek çok eseri olan sufîlerden birisidir. İstanbul'da yaşamını sürdüren İbrahim Has, devrin en tanınmış sufilerinden Halvetî/Şabanî halifesi Hasan Ünsî'nin yetiştirmiş olduğu bir zattır. Yazmış olduğu eserler tasavvuf ve edebiyat tarihimiz için önemli bir yere sahiptir.

İbrahim Has Halvetî'nin kaleme almış olduğu eserlerin büyük bir kısmı tasavvuf tarihi, felsefesi ve edebiyatı ile alakalıdır. Bu eserlerin içerisinde şeyhi Hasan Ünsî için derlediği "Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî"[2] adlı eseri değerlendirilmeye çalışılacaktır. Bu sunumda İbrahim Has'ın şeyhi Hasan Ünsî'ye irşadı, devlet görevi, aldığı eğitimler, yaşadığı hadiseler, sohbet ettiği kişiler hakkında bilgi verilecektir.

GİRİŞ

Sözlükte "övülecek güzel iş, hareket" manasıyla kullanılan menkabe/menkıbenin çoğulu menâkıbdır. Menâkıb, ilk defa Hz. Peygamber ve ashabının konu edinildiği hadis kitaplarında, sonraki dönemlerde de halifelerin, mezhep imamlarının faziletlerinin konu edinildiği kitapların (Kitâbü'l-Menâkıb) bir bölümünün adı olarak yer almıştır. Ayrıca Osmanlı devrinin kuruluşundan itibaren yaygın bir kullanım alanına sahip olduğu görülen bu eserlerde padişah, sadrazam ve vezirlerin hayatlarının konu edinildiği (Menâkıb-ı Mahmud Paşa-i Velî, Menâkıb-ı Sultan Süleyman, Mecmûa-ı Menâkıb-ı Vüzerâ) görülür.[3]

Tasavvufun İslâm coğrafyasında yaygınlaşmasından sonra menkabe veya menâkıb, sufîlerin hikmetli sözlerinin, örnek davranışlarının ve keramet olarak nitelendirilen deneyimlerinin anlatıldığı hikâyeler olarak yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Velilik kavramı ile birlikte kullanılan keramet kavramı ise, Kur'an'da geçen peygamberler ile Hz. Muhammed'in mistik bazı davranışlarının halk muhayyilesiyle yorumlanmasıdır. Nitekim bu anlatılar mistik bir yolculuğun tezahürüdür. Bu mistik deneyimlerin Arap toplumunda yaygınlaşması ve bunların hikâye edilmesi ile ortaya çıkan menâkıbnâmeler, İslâm ede-

1 Öğr. Gör. Dr. Özden Aydın, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, ozdenaydin@cumhuriyet.edu.tr. ORCID:0000-0003-0729-9183.

2 İbrâhîm Hâs, Menakıbnâme-i Hasan Ünsî, (haz. M. Tatcı), Kırkambar Yayınları, İstanbul 2013.

3 Haşim Şahin, "Menâkıbnâme", Cilt: 29, DİA, Ankara 2004, s. 112.

biyatında sıklıkla kullanılmıştır.[4] Sufîlerin tasavvuftaki mistik yolculuklarının anlatıldığı bu eserlerin dönemin entelektüel hayatında önemli ipuçları sunduğu göz ardı edilemez.

İbrahim Has Halvetî şeyhi Hasan Ünsî için derlediği Menakıbnâme'yi 1155/1742 tarihinde yazmıştır. Bu eseri nasıl yazdığını yine menâkıbnâmesinde anlatan İbrahim Has, şeyhi Hasan Ünsî'nin kerametlerinden kendi gördüğü ve doğruluğunu teyit ettiği kişilerden duyduklarını kaleme almıştır. Menakıbnâme'nin Süleymaniye Kütüphanesi'nde farklı kataloglarda Mustafa Tatcı tarafından tespit edilen on bir yazma nüshası bulunmaktadır.

1. İbrahim Has Halvetî'nin Hayatı

Künyesi Şakiroğlu İbrahim Çelebi olan İbrahim Has Halvetî, 17. ve 18. asırlarda yaşadığı bilinen İstanbul'un tanınmış sufîlerinden, Halvetî/Şabanî büyüklerinden Hasan Ünsî'nin halifelerindendir. İbrahim Has'ın hayatı ile ilgili bilgiler, şeyhi Hasan Ünsî için derlediği Menakıbnâme'deki bilgilerden ibarettir.

Künyesinde babasının ismi Şakir Efendi'dir. Annesi, Hasan Ünsî Efendi'nin dervişesidir. Annesinin sufî meşrebi için satır aralarında verdiği bilgilerde, nefsiyle mücadelesi abartılı ölçüde, edebinden soyunup uzanıp yatmaz, gece gündüz her vakit sürekli oturur idi. Gündüz vakitlerinde oturduğu yerde uyuduğu görülür, geceleri ise uyumaz daima ibadetle vakit geçirirdi. Çerağ yakmazdı. Perhiz üzere idi. Her vakit Allah'ı zikre koyulurdu. Ömrünün altmış yılını bu hâl ile geçirmiştir. Hasan Ünsî'nin has bacılarından idi. Keramet sahibidir, hatta çok kereler vefatından sonra dahi kerameti zahir olduğu yazılıdır.[5] Dolayısıyla İbrahim Has Halvetî'nin, hanesinde mevcut olan tasavvuf atmosferini soluması kaçınılmaz olmuştur.

İbrahim Has, İstanbul'da Fakir Hoca Mahallesi'nde doğup, büyümüştür. Menâkıbnâmesinde, Cuma vakitlerinde namazını Gümrük önündeki Valide Camii'inde kıldığından, Cuma'dan eve geldiğinde annesinin yemek pişirdiğinden bahsetmiştir.[6] Bu bilgiden onun Eminönü'nde ve Aydınoğlu Tekkesi'ne yakın bulunan Hoca Paşa'da bir evde ikâmet ettiği anlaşılmaktadır.

2. Şeyhi Hasan Ünsî'ye Bende Oluşu

İbrahim Has Halvetî'nin şeyhi Hasan Ünsî'ye bağlanması öncelikle yetiştiği ortamla alakalıdır. Zira annesi Hasan Ünsî'nin dervişesidir. İbrahim Has'ın hilafet alışı ise gördü-

4 A. Yaşar Ocak, Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menâkıbnâmeler (Metedolojik Bir Yaklaşım), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1992, 27-29.

5 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 117.

6 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 117-118.

ğü bir rüya ve onun yorumlanması sonrasında gerçekleşmiştir. Menâkıbnâmesinde bu konuya detaylıca yer vermiştir.

İbrahim Has Halvetî, şeyhi Hasan Ünsî'ye 15 Ramazan 1117/31 Aralık 1705 tarihinde bende olmuştur. Bu tarihlerde İbrahim Has şeyhinin emir telakki ettiği üzere tevhidle meşguldür. Geceleri ibadet eder, gündüzleri uyuklar; vakitlerini böyle geçirmiştir. Yine bir gün İbrahim Has gündüz vaktinde uyuklarken, sayıklaması üzerine annesi "uyurken acayip kelamlar" sarf ettiğini söylemiştir. Bu kelamları annesinden dinlemiştir. Bunun üzerine annesini şeyhine göndermiş ve gördüğü manaları bir bir anlatmasını rica etmiştir. Annesi şeyhinin yanına varıp ellerini öptükten sonra oğlunun gördüğü şeyleri anlatmıştır. Fakat sayıkladığı şeyleri söylememiştir. Bunları ısrarla isteyen şeyhine annesi, oğlunun hâline vakıf olduğunu ve bunları söylemenin şeyhinin ilmine bir laf söylemekle eş değer olduğunu ifade etmiştir. Fakat şeyhi ısrarla söylemesini istemiştir. İbrahim Has'ın ağzından çıkanları eksiksiz söylediğini düşündüğü anda Şeyh Ünsî'nin sözlerde eksiklik olduğunu birkaç kez söylemesinin ardından, annesi eksikliği fark etmiş ve söyleyeceklerinin geri kalanını da söylemiştir.[7]

İbrahim Has annesi tarafından kendisine iletilen müjdeyi verdikten sonra ertesi gün şeyh efendinin yanına gitmiştir. Elini öptükten sonra Ünsî Efendi, "Sen uyurken söylediğin şeyleri validen eksik söyledi, biz tamam eyledik." dedikten sonra İbrahim Has, "Her bir eksik dergâhınızda tamam olur." diye muhabbetinin bir göstergesi olarak karşılık vermiştir. Bu konuşmadan bir süre sonra İbrahim Has, Ünsî Efendi'nin halifesi olmuştur. Böylece kendisine siyah tac-ı şerif giydirilmiş ve üçüncü esma verilmiştir.[8]

3. Mesleği

İbrahim Has Halvetî, Hasan Ünsî tarafından kurulan vakfın kâtipliğini yapmıştır. Şeyhinin vefatından bir müddet sonra etrafındakiler kendisine mal, eşya ve hane teklif ederek kâtiplik görevinde ısrar etmişlerdir. Fakat kendisi bunların hiçbirini kabul etmemiştir. Bütün bu ısrarların devam etmesi sonrasında, dayanamayarak bir devlet dairesinde kâtip olarak görev almıştır.[9]

İbrahim Has, kâtiplik mesleği icra ederkenki ruh hali ve yaşadıklarını menâkıbnâmesinde ifade etme gereği duymuştur. Nitekim görev süresi boyunca değerli kıyafetler giydirmek istediklerini, lezzetli sofralar kurduklarını, çok sayıda hizmetkârı emrine verdiklerini söylemiştir. İbrahim Has bu tür dünyalık şeylerden kendini uzak tutmaya çalışsa da bir türlü buna engel olamamıştır. Fakat bütün bu izzet ve ikramların hiçbirine

7 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 118-120.
8 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 120-121.
9 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 122.

meyletmemiş, sürekli işi ile meşgul olmuştur.[10]

Devlet dairesindeki görevini yirmi sene kadar yapmıştır. Bu zaman zarfında hep mahzun olduğunu, etrafındaki kişiler tarafından kınandığını, ayıplandığını, kendisine rastlayanların hemen yanından uzaklaştığını söylemiştir. Bu tür hallerle karşılaştığında ruhsal olarak çöktüğünü, sıkıntılar çektiğini dile getirmiştir. Bu dünyaya has yaşadığı dertlerden Allah'ın lütfu ve yoluna (tarikatına) olan bağlılığı neticesinde alıkonulduğunu ifade etmiştir. İbrahim Efendi, kâtipliği esnasında zındık ve mülhidlikle itham edildiğini söylemiş, bütün bu kınanma ve kötülemelerin aslında yaşadığı ilahi aşktan kaynaklı olduğunu belirtmiştir.[11]

İbrahim Has Halveti'nin uzun bir müddet, kendi ifadesiyle yirmi yıl kadar kâtiplik mesleğini icra etmesi yanında iyi bir hat eğitimi aldığı da yazdığı eserlerden anlaşılmaktadır. Fakat hattatlık yapıp yapmadığı hakkında bir bilgiye sahip değiliz.[12]

4. İhvanlarla Münasebeti

İhvan; sözlükte "erkek kardeş, arkadaş, yoldaş, dost, meslektaş, ortak" anlamlarında kullanılanmıştır. Tasavvufi manada ise aynı şeyhe bağlı olan müridleri, aynı tarikatın veya tarikat kolunun mensuplarını ifade eder. Aynı tarikatın mensupları, kendi aralarında sırf Hak rızasına dayanan samimi bir dostluğun gereklerini yerine getirmenin yanı sıra tekke düzenine, tarikat kurallarına, şeyhin öğütlerine tam anlamıyla uyar; büyüklerini baba, akranını kardeş, küçüklerini evlât olarak görürler. Şeyh baba, müridleri onun evlâtlarıdır. Şeyhin eşi anne, birbirlerinin eşleri ise hemşiredir (bacı). Bu samimi dostluğun hâtırası ölümden sonra da devam eder. Vefat eden mensuplarının geride bıraktığı aile fertlerini korur, onlarla da dostça ilişkiler kurarlar.[13]

Hasan Ünsî'nin İbrahim Has Halvetî'den başka, kaynaklarda yer alan halifeleri Ser-tarîk Mehmed Efendi, Mustafa Ağa, Abdullah Sıdkî, A'rec Mustafa Efendi, Pir Osman Dede Efendi, Hasan-ı Azakî, İbretî Şeyh Mustafa Efendi'dir. İbrahim Efendi'nin bu tarikdaşları arasında en fazla İbretî Şeyh Mustafa Efendi ile dostluğu vardır.[14]

İbrahim Has Halvetî'nin, menâkıbnâmesinde ve mektuplarında sıklıkla bahsettiği 18. asır şairlerinden 1757 yılında Büyükçekmece'de vefat eden İbretî'nin[15] ihvandaşı oldu-

10 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 123.
11 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 123.
12 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 123.
13 Süleyman Uludağ, "İhvan", Cilt 21, DİA, Ankara 2000, s. 580.
14 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 106-116.
15 İbretî Şeyh Mustafa Efendi, İbrahim Has'ın menâkıbnâmesinde verdiği ifadelerden anlaşılacağı üzere, Hasan Ünsî'nin halifeleri arasındadır. İbretî mahlasıyla şöhret bulmuştur. Aynı zamanda şair olan İbretî, İlâhiyatının son kaydında anlaşılacağı üzere 1757 senesinde vefat etmiştir. Kabri Büyükçekmece'dedir. Divanı olan İbretî, eserinin bir yerinde övgüyle bahsettiği şeyhi Ünsî için bir manzum kaleme almıştır. Bilgi için bkz. Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 116.

ğunu öğreniyoruz. Mektuplarında bu dostluklarının kırk seneden beri süregeldiğini söylediği Nesîmîzâde Şeyh Mustafa İbretî'ye "karındaşım" diye hitap etmiştir. İbretî ile dostluklarının şeyhleri Hasan Ünsî Efendi'nin vefatından sonra daha da pekiştiğinden birbirlerini her an görmek istediklerinden hatta Büyükçekmece'de ikamet eden İbretî'yi görmek için acele ettiğinden keza aynı şekilde İbretî'nin de İbrahin Has'ın yanına İstanbul'a geldiğinden bahsetmiştir.[16]

5. Aydınoğlu Tekkesi

İbrahim Has Halvetî'nin tekkesi Aydınoğlu Tekkesi'dir. İbrahim Has bu tekke civarında Hoca Paşa Mahallesi'nde ikamet etmiştir. Vefatından sonra da bu tekkenin haziresine defnedilmiştir.[17]

Fatih ilçesi, Eminönü semtinde, eski ismiyle Salkımsöğüt semtinde günümüzde Hocapaşa Mahallesi'nde bulunan tekke, 17 ada, 14 ve 15. parselde bulunmaktadır. Tekkenin banisi II. Bayezid devri ulemâsından Saçlı Emir lakaplı Tebrizli Muhyiddin Mehmed Efendi'dir. Aydınzade, İzzi Efendi, Saçlı Emir ve Ünsi Hasan Efendi Tekkesi isimleriyle de anılmaktadır. Aydınoğlu Tekkesi'nde, Abdülehad Nurî Sivasî'nin halifesi Şeyh Kutb Ahmed (öl.1075/1665) Nuriyye'yi temsil etmiştir.[18] Tekke 1683 yılından itibaren Şeyh Hasan Ünsî tarafından Halvetîliğin Karabaşî koluna geçmiştir. Tekkenin bahçesinde bulunan 1095/1683-84 tarihli kitabede şu yazılıdır:

"Erenler Şeyh Şabanî tarik-i müstakiminden
Bu Aydınoğlu Dergâhı açıldı dîdeler rûşen 1095"[19]

Günümüzde Aydınoğlu Tekkesinden geriye kalanlar, Hasan Ünsî Türbesi, hazire, şadırvan ve yıktırıldıktan sonra geriye çekilmek suretiyle yeniden inşa edilmiş olan çevre duvarıdır.[20]

6. Vefatı ve İstirahatgahı

İbrahim Has menâkıbnâmesinde "Vefâtü'ş-Şeyh İbrâhimü'l-Has.1175" şeklindeki der-kenarından ve kendi hattı olan Tezkiretü'l-Hâs adlı veliler tezkiresinin son sayfasında "Vefatları 1175 Şabân-ı şerifin sekizinci günü vâki olmuştur." ifadesinden anlaşıldığı kadarıyla 4 Mart 1762 senesinde vefat etmiştir. Şeyhi Hasan Ünsî gibi vefat ettiğinde

16 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 116.
17 Menâkıbnâme-i Hasan Ünsî, s. 124.
18 M. Baha Tanman, "Aydınoğlu Tekkesi", DİA, C. 4, İstanbul 1991, s. 238; Fatih Köse, İstanbul Halvetî Tekkeleri, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2012, s. 341-43.
19 Köse, İstanbul Halvetî Tekkeleri, s. 342.
20 Tanman, "Aydınoğlu Tekkesi", s. 238.

Salkımsöğüt'teki Aydınoğlu Dergâhı haziresine defnedilmiştir. Tezkiresinde İbrahim Has Halvetî'nin tahtadan bir türbede medfun olduğu yazılıdır.[21]

7. Eserleri

İbrahim Has Halvetî'nin kaleme almış olduğu eserlerin büyük bir kısmı tasavvuf tarihi, felsefesi ve edebiyatı ile alakalıdır. Bu eserleri içerisinde şeyhi Hasan Ünsî için derlediği Menakıbname-i Hasan Ünsî, yine Hasan Ünsî'den derlediği Kelâm-ı Azîz-Tasavvufi İncelikler, Divân-ı Ünsî, Risâle-i Kelîmât-ı Pîrân-İnsân-ı Kâmil Sözleri, Tezkiretü'l-Hâs, Silsile-i Tarik-i Halvetîyye-i Karabaş el-Kastamonî, Risâle-i Mukaleme-i Hâs-Tasavvufi Konuşmalar, Divân-ı İlâhiyat, Şerh-i Ebyât-ı Yunus Emre-Çıktım Erik Dalına - Yunus Emre'nin Bir Şiirinin Şeyhi, Tasavvufî Mektuplar vardır. Bu eserlerin hemen hepsi, Mustafa Tatcı tarafından transkribe edilip yayınlanmıştır.

SONUÇ

Menakıbnâmeler kültür ve medeniyet tarihi araştırmaları açısından son derece önemli ve vazgeçilmez kaynaklar arasında yer almaktadır. Birinci şahıs metni olarak değerlendirmeye aldığımız İbrahim Has Halvetî tarafından şeyhi Hasan Ünsî için kaleme aldığı bu eser, Hasan Ünsî'nin şahsiyeti, hayatı, düşünce yapısı, ruh yapısındaki değişimler, talebeleriyle kurduğu iletişim, tasavvufi konularda sergilediği tavır gibi konuları içermektedir.

Eser, Hasan Ünsî'nin çevresinde gelişse de, yaşadığı 17. ve 18. asrın siyasi ve sosyal hayatına tanıklık etmektedir. Menakıbnâmenin kaleme alındığı zaman dilimi Osmanlı İmparatorluğu'nun maddi sıkıntılar ve istihsal güçlüklerle mücadele ettiği bir dönemdir. Dolayısıyla bu dönemle ilgili siyasi, etnik, estetik, folklorik hadiseye dair malzeme vermektedir. Bu türden eserler başta tarihçiler olmak üzere, folklorist, dil bilimci, iktisatçı gibi araştırmacıların başvuru kaynakları arasında yer almıştır.

Tasavvuf tarihine ait kült eserlerde İbrahim Has Halvetî ile ilgili bahsedilenler birkaç satırdan öteye gitmemiştir. Nitekim yazdığı eserlerde kendisinden bahsetmesi bu eksikliği doldurmuştur.

21 Tezkiretü'l-Hâs, s. 6.

Kaynakça:

İbrâhîm Hâs Halvetî, Menakıbnâme-i Hasan Ünsî, (haz. M. Tatcı), Kırkambar Yayınları, İstanbul 2013.
İbrahim Has Halvetî, Tezkiretü'l-Hâs (Erenler Kitabı), (Haz. Mustafa Tatcı-Musa Yıldız-Yasin Şen), H Yayınları, İstanbul 2017.
İbrahim Hâs Halvetî, Tasavvufî Mektuplar, (Haz. Mustafa Tatcı), İstanbul 2005.
Köse, Fatih, İstanbul Halvetî Tekkeleri, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2012.
Ocak, A. Yaşar, Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menâkıbnâmeler (Metedolojik Bir Yaklaşım), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1992.
Şahin, Haşim, "Menâkıbnâme", Cilt: 29, DİA, Ankara 2004, ss. 112-114.
Tanman, M. Baha, "Aydınoğlu Tekkesi", DİA, C. 4, İstanbul 1991.
Uludağ, Süleyman, "İhvan", Cilt 21, DİA, Ankara 2000, s. 580.